

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економічної теорії, маркетингу та економічної
кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ
Викладач 	Юрій Бондарчук, Кандидат історичних наук, доцент кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики
Контактний тел.	+38(098) 818 00 52
E-mail:	Yurabon71@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger за домовленістю.
Пререквізити	Базові знання з історії, економічної теорії, мікро та макроекономіки.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни: є опанування «Історії економіки та економічної думки» шляхом формування комплексу сучасних знань про історичний розвиток господарств та економічної думки країн світу для розуміння генезису та закономірностей функціонування економічних систем.

Виходячи з положень компетентнісного підходу, метою та результатом навчання ІЕЕД є **предметна компетентність**, під якою розуміємо інтегровану здатність особистості студента цілісно реалізувати на практиці у різних контекстах життя та діяльності знання, відповідні уміння й навички, цінності, ставлення, досвід специфічної діяльності, пов'язаної із засвоєнням, розумінням і застосуванням знань, набутий студентами у процесі навчання ІЕЕД.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Завдання вивчення дисципліни: сформувати у студентів уявлення про складний і довготривалий процес становлення і розбудови сучасних моделей господарювання та еволюцію їх відображення в економічній думці людства. Спираючись на методологічні засади цивілізаційної парадигми розвитку суспільства та на сучасні наукові джерела, статистичну базу, власні знання і економічну ерудицію сформувати сучасне економічне мислення та світогляд студентів, забезпечити засвоєння ними знань і методів історичного аналізу економічних процесів, змісту навчальної дисципліни, створити умови повноцінного засвоєння ними навчального матеріалу у межах відведеного для цього часу. Викладач самостійно обирає методичні підходи щодо досягнення поставленої мети навчальної дисципліни, вносить корективи у послідовність вивчення тем навчальної програми, надає перевагу тим або іншим підручникам і посібникам, надаючи рекомендації студентам.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- сутність та форми господарювання на різних етапах історичного розвитку людства з урахуванням часових та місцевих особливостей, інституціонального та культурно-духовного середовища відповідних епох та регіонів;

- закономірності еволюційних та революційних процесів в поглядах людства на господарську практику та оформлення їх в певні структуровані системи економічної думки;

- методологію аналізу історичних процесів в царині практичного господарського життя та його теоретичного осмислення в економічній думці;

- новітні сучасні тенденції у розвитку господарських процесів та економічної думки;

- як застосовувати здобуті знання про минуле для аналізу процесів сьогодення в сфері практичного господарювання та його теоретичного осмислення в економічній думці.

вміти:

- сформулювати уявлення про історичний процес розвитку господарського життя людства з урахуванням його особливостей в часовому і регіональному вимірах, зрозуміти, як це відбивалося у свідомості людей і оформлювалося в погляди, учення, теорії, школи та напрямки економічної думки.

- в межах часу, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, керуючись отриманою від лектора і асистента навчальною інформацією (наданою відповідно до цієї робочої програми), навчитись аналізувати практику господарського розвитку та його відбиття в окремих поглядах, теоріях, школах та напрямках економічної думки відповідних історичних періодів.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, методологія та завдання курсу.

Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій. Зародження економічної думки.

Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VІІІ ст. до н.е. – V ст. н.е.).

Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V – XV ст.).

Тема 5. Формування передумов ринкової економіки та їх теоретичне осмислення в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.).

Тема 6. Розвиток ринкового господарства та економічної думки в період становлення національних держав (друга половина XVII - перша половина XIX ст.).

Тема 7. Ринкове господарство та економічна думка країн Європейської цивілізації у період розвитку монополістичних тенденцій (друга половина XIX – початок XX ст.).

Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки України (друга половина XIX – початок XX ст.).

Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина ХХ ст.).

Тема 10. Розвиток національних економік та економічної думки країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина ХХ ст.).

Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець ХХ – початок ХХІ ст.).

Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.

Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.).

Тема 14. Сучасні економічні теорії та тенденції розвитку світової економіки

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

1. Методичний посібник з вивчення предмету Історія економіки та економічної думки / Бондарчук Ю.П.- Кропивницький, 2019.- 228 с.
2. Богоявленська Ю., В. Якобчук, С. Тищенко Історія економіки та економічної думки [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 476 с.
3. Краус Н. Історія економіки та економічної думки. Структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 496 с.
4. Кухар О. Історія економіки та економічної думки [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 328 с.
5. Найл Кіштайні Коротка історія економіки [Текст]. – К.: Наш формат, 2022.- 256 с.

6. Мацелюх Н., Максименко І. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка. Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури.- 2019.- 382с.
7. Історія економічних учень [Текст] : підручник / [Л. Я. Корнійчук, Н. О. Татаренко, А. М. Поручник та ін.] ; за ред. Л. Я. Корнійчук, Н. О. Татаренко. – К. : КНЕУ, 2011. – 275 с.
8. Історія економічних учень [Текст] : підручник : у 2 ч. / за ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2016. – Ч. 1. – 582 с. – ISBN 966-346-1497.
9. Юхименко, П., Леоненко П. Історія економіки та економічної думки [Текст] : навч. посіб. / П. І. Юхименко, П. М. Леоненко. – К. : Знання-Прес, 2021. – 646 с.

Допоміжна

1. Шевченко О. Еволюція господарської системи. Методологія аналізу у світовій економічній думці (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.) [Текст]: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 304 с.
2. Економічна історія [Текст] : лекції / [Н. О. Тимочко, О. А. Пучко, Л. М. Рудомьоткіна та ін.] – К. : КНЕУ, 2000. – 268 с. – ISBN 966-574-014-8.
3. Ревчун Б.Г. Історія економіки та економічної думки. Навчально-методичний посібник для студентів економічних спеціальностей. Електронний ресурс бібліотеки ЦНТУ.
4. Нестеренко, О. П. Історія економічних вчень [Текст] / О. П. Нестеренко. – К. : МАУП, 2000. – 128 с.
5. Проскурін, П. В. Історія економіки та економічних вчень. Нариси економічної історії індустріальної цивілізації [Текст] : навч. посіб. / П. В. Проскурін. – К. : КНЕУ, 2005. – 372 с. – ISBN 966-574-800-9.
6. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства [Текст] : навч. посіб. / за ред. Б. Д. Лановика. – К. : Генеза, 1994. – С. 368.
7. Ходзінський, К. Г. Економічна історія України та провідних країн світу [Текст] : навч. посіб. для економічних спеціальностей ВНЗ / К. Г. Ходзінський, П. П. Мазурок. – Львів : Магнолія Плюс, 2005. –148 с.
8. Царенко, О. М. Економіка України і світу [Текст] : курс лекцій : навч. посіб. / О. М. Царенко. – Суми : Університетська книга, 2000. – С. 292.

Інформаційні ресурси

1. Електронний ресурс : Історія економіки та економічної думки// – Режим доступу: <http://www.libr.dp.ua/site-libr/?idm=1&idp=14&ida=112>
2. <http://www.ukrstat.gov.ua> – Державний комітет з статистики України
3. <http://www.me.gov.ua> – Міністерство економіки
4. <http://www.liga.net.com.ua> – ЛігаБизнесІнформ
5. <http://www.niss.gov.ua> – Національний інститут стратегічних досліджень
6. <http://www.cpsr.org.ua> – Центр перспективних соціальних досліджень
7. <http://www.hdr.undp.org> – Human development report

8. КНЕУ: Історія економіки та економічної думки– Режим доступу:
http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/k_istorii_teor_gosp/ist_econ_econom_dym/
9. Дистанційна освіта ЦНТУ : Web-сайт. – Електрон. дані та прогр. Кропивницький : ЦНТУ, 2022. URL:<http://moodle.kntu.kr.ua>.
10. Національна бібліотека України імені Вернадського, Київ. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua>.
11. Офіційний портал Верховної Ради України URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
12. Репозитарій Центральноукраїнського національного технічного: Web-сайт. Електрон. дані та прогр. Кропивницький: ЦНТУ, 2022. URL:
<http://dspace.kntu.kr.ua>.
13. Урядовий портал URL:: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
14. Українські підручники он-лайн URL: <http://pidruchniki.ws/#>.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики, Протокол №1 від «28» серпня 2024 р.